

آختاریشلار - تاپنتیلار

دیوان شیخ نظامی

صدیاریوظیفه (ائل اوغلو)

قم شهرینده یئرلشن مشهور " آیت الله گلپایگانی " کیتابخاناسیندا اون ایکی مین آسگی ال یازما کیتاب ساخلانیلیر. بو نادیر گنجینه نین اوزون ایلرر بویو سیستم لی ساخلانیلماسینا توکنمز مارق گوسترن اوستاد ابوالفضل عربزاده جنابلاری، ال یازمالارا علمی مئتودلار اساسیندا بیر اؤنملی کاتولوق (فهرست) حاضیرلامیشدیر. ۱۳۷۸- جی گونش ایلی چاپدان بوراخیلان بو ۸۵۰ صحیفه لیک کاتالوقدا، کلاسیک تورک ادبیاتینا عاید بیر چوخ ال یازمالاردا اوزه چیخاریلیمیشدیر. اورادا تانیتدیریلان ال یازمالار آراسیندا « دیوان نظامی تبریزی » آدلی تورک دیلینده قئید اولونور.

« دیوان نظامی تبریزی »؟ ایفاده سینی دوشنمه یه و اثری یاخیندان گوړیه قم شهرینه گئدیب ، نوسخه نین اورژینالینی آلیب آراشدیردیم. ایلك باخیشدا، کاتالوقدا « دیوان نظامی تبریزی »؟ (سهو اولاراق) آدلانان او ال-

^۱فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی / ابولفضل عرب / ناشر:

دارالقرآن الکریم / جلد ۱ / چاپ ۱۳۷۸ صفحه ۳۱۶

یازمانین میصیر اؤلکه‌سینین پایتاختی قاهره شهری نین " خدیوّه " کیتابخاناسیندا (ایندی دارالکتب آدلانیر) ساخانیلان مشهور " دیوان نظامی " آدلی ال یازماسیله عینی اولدوغونو باشا دوشدوم .

" فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی " آدلی کیتابدا آدی چکیلن « دیوان نظامی تبریزی » یه گلدیکده؛ دئمه لی اولوروق کی، بوتون ادبیات شوناسلارین دئدیگینه گؤره، ادبیات تاریخینده " شیخ نظامی " لقبی یالنیز و یالنیز « نظامی گنجوی » یه خئطاب اولونموشدور و اوندان باشقا نیظامی تخللوص ائدن شاعیرلری یاشادیقلاری اؤلکه آدیله سسله میشدیلر. مثلا :

نظامی قونوی = نظامی قارامانی ، نظامی اسطر آبادی و..

آیت الله گلپایگانی کیتابخاناسیندا ساخانیلان اثرین شمسه سینده ایری خطّ له « دیوان شیخ نظامی » یازلمیشدیر. بو دیرلی اثر ۱۵ جی عصرین شاعیری « عطایی چلبی » نین شعرلیله یان-یانا جیلد اولونوب ساخانیلیر. مجموعه ده اولان « دیوان شیخ نظامی » و « دیوان عطایی چلبی » نین کاتبلری فرقلی ناسخلردیرلر . بونا گؤره کی ، اولناری خط لری بیر - بیر له فرقلی دیر. « دیوان شیخ نظامی » نین کاتبی نین آدی " ابدال رومی " دیر . هر ایکی دیوان یین مجموعه سی ۷۵ و اراق دیر. ال یازمانین ۵۰ و اراغی « دیوان شیخ نظامی » بؤلومونده و ۲۵ و اراغی ایسه « دیوان عطایی چلبی » بؤلومونده یئرلشیبدیر. « دیوان عطایی چلبی » بؤلومونون کاتبی یوخدور. " فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی " آدلی اثرین ۳۱۶ - جی صحیفه سینده ، « دیوان نظامی تبریزی » کیمی تقدیم اولموش، لاکین دیوانین باشلانیشیندا (شمسه سینده) « دیوان شیخ نظامی » یازیلدیغینا گؤره، اوستاد عرب زاده نین فیکرینی اؤیرنمک ایسته دیم و « نظامی تبریزی » سوزونون هارادان گلمه سینی سوردوقدا، او مرحوم نوسخه شوناس مئهربانلیقلا بویوردو : ائله نوسخه نین تورک دیلینده اولدوغونا گؤره اونون تبریزی اولابیله جه ینی دوشونوب، نظامی تبریزی یازدیم.... قید ائتمه لیم کی " فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی " آدلی اثرده نوسخه نین حاقیندا باشقا معلومات و ثریلمه بیدیر. ائله جه ده نوسخه نین هئچ بیر واراغیندا هئچ بیر تاریخ اولمادان، اونون ایستینساخ تاریخینی ده سهواً ۱۱ نجی هیجری عصری یازمیشدی و « دیوان شیخ نظامی » نین تحریر ائده نینین آدی سون و اراقدا اوخوناقلی و آیدین اولسادا، تاسفله کی نوسخه نی یازان « ابدال رومی » نین آدینا ایشاره اولماییب و فهرسته نوسخه نی بی کا (کاتب سیز) قیئده ائدیبدیر!

الده ائده بیلدیگیم قاینقلاردا « ابدال رومی » تخللوص ائدن « بکتاش قلی ابدال رومی » دیر. آدیندان بللی اولدوغونا گؤره بکتاشیه طریقتینه باغلی اولان « بکتاش قلی ابدال رومی » عنوانیله تانینان بیر شاعیرین « بوستان خیال » آدلی بیر اثری ۱۳۷۶ گونش ایلی قم شهرینده چاپ اولوبدور^۲.

« دیوان شیخ نظامی » نی تحریر ائدن « ابدال رومی » باره سینده اونون ترتیب ائتدیگی ایستثنالی بیر دیوانینی چاپ ائدن محمد علی کوشا یازیر: " بوستان خیال تالیف « بکتاش قلی ابدال رومی » است در سال ۹۵۰ هجری و نسخه های آن فراوان است....

^۲: بوستان خیال / محمد علی کوشا / انتشارات نهانندی / چاپ اول ، قم ۱۳۷۶

محمد علی کوشا یئنه چاپ ائدیگی «بوستان خیال» کیتابینین ۴۶ نجی صفحه سینده یازیر: اما در خصوص زندگی و شرح حال مولف (بکتاش قلی ابدال رومی)، با همه کوششی که برای شناخت وی، با مراجعه به ماخذ و منابع گوناگون و نیز پرس و جوهای که از اهل نظر بعمل آمد، اطلاعی به دست نیامد.^۳...

« ابدال رومی » بؤیوک استعدادا مالیک و ادبیات شوناس بیر ادیب و شاعیر ایمیش. محمد علی کوشا نین یازدیغینا گؤره او، ۱۰-نجی هیجری قمری عصرینده ۴۰۰ شاعیرین غزلرینین مطلعترینین ترکیبیدن بیر کیتابلیق غزلر دیوانی یاراتمیشدیر. و کتابین آدینی « بوستان خیال » قئید ائتمیشدی. الیمیزده کی دیوانین محریری « بکتاش قلی ابدال رومی » اولسا، شککسیز ابدال رومی « دیوان شیخ نظامی » ده اولان اثرلری باشقا قاینقلاردا « شیخ نیظامی » دن گؤرموش و اونو هانسی سا نوسخه نین اوزریندن کؤچورموشدور.

او، اؤزوده شاعیریمیش و توپلادیغی ترکیبی « بوستان خیال » مجموعه سینین ائحتیواسیندا اؤز شعرلریندن ده اؤرنک گتیرمیشدیر. « بوستان خیال » مجموعه سینین ۸۰-نج صحیفه سنده یازیر:

تاب دو آفتاب نمی آورد جهان

روز ای صنم از چهره میفکن نقاب را (بکتاش قلی)

ائله جه دی ۴۰۰ شاعیرین بیر- بیرینه اویغون بئیتلریندن بیر کیتابلیق شعر توپلاییب قورتاردیغی تاریخی اجد اوصولو ایله تاریخ ماده یاراتدیقدا تخللوشونو گتیریبدیر. او کیتابین سونوندا یازیر:

توفیق رفیق گشت چون آمالم

هر روز فزود چون دولت و اقبالم

اتمام چو یافت این مطالع تاریخ

جویند ز بکتیش قلی ابدال (= ۹۴۶)

محمد علی کوشا « بوستان خیال » ین مقدمه سینده یازیر: " از ویژه گی های ارزنده این اثر ادبی این است که مولف، با تتبع فراوان و کنجکاو در آثار شاعران، بیت های سر آغاز غزلهای گوناگون را که بر یک وزن و قافیه سروده شده، جمع آوری و هر یک را با ردیف الفبایی تنظیم و تلفیق نموده و در مجموع غزلهایی را با مضامین همگون، با ذکر نام شاعران عرضه کرده است. " او « یئنه کیتابین تانیتدیرماسیندا یازیر: " کتاب « بوستان خیال » تالیف و گرد آوری بکتاش قلی ابدال رومی از ادیبان قرن دهم هجری است که این مجموعه را در سال ۹۴۶ هجری تالیف کرده و خود در مقدمه آن به بیان مطالبی پرداخته و در پایان مقدمه ضمن سرودن دو بیت به طریق ماده تاریخ اجدی، به تاریخ نگارش آن تصریح نموده است.^۴ آیدین اولور کی دیوان شیخ نظامی نین ناسخی « بکتاش قلی ابدال رومی » اولسا او مهارتلی بیر ادبیات شوناس و شعر دریاسی نین نهنگ لریندن بیریدر. اوزاق ایللرن باشلایاراق دؤورونون شاعیرلریندن عبارت (۴۰۰ شاعیرین) تاریخی بیر مجموعه تالیف ائدن بیر ناسخ

^۳ : « بوستان خیال / محمد علی کوشا / انتشارات نهاوندی / چاپ اول، قم، ۱۳۷۶ / صفحه ۴۷

^۴ : بوستان خیال / محمد علی کوشا / انتشارات نهاوندی / چاپ اول، قم، ۱۳۷۶ / صفحه ۴۲

یقین کی «شیخ نظامی» نین کیم اولدوغونو و هانسی نظامی یه شیخ دئیلدیگینی یاخشی بیلن لردن اولمللی دی. او تالیف ائدیگی بوستان خیال دا نظامی نین اوچ یئرده شعیر لریندن تلفیق ائتمیشدیر. گؤرونور کی او بیلرکدن تورکجه دیوانین شمسه سینده «شیخ نظامی» ایفاده سینی یازمیشدیر. «بکتاش قلی ابدال رومی» توپلادیغی بیسمیله بئیت لرینین بولومونده ایلک نظامی گنجوی نین مشهور بئیتیه باشلامیشدیر:

" بسم اله الرحمن الرحیم هست کلید گنج در حکیم^۵ "

او، کتابینی نظامی گنجوی سؤزو ایله باشلائیسا، دئمک اونو یاخشی تانیر و حؤرمت ائتدگیندن دولایی نظامی گنجوی نین بئیتینی ترکیبی کیتابینین اولینه سالمیشدی سونرا «دال» ردیفلی ترکیبی غزلر آراسیندا آشاغیداکیبیت لری ده گتیرمیشدی.

گذشت آنکه به دست من اختیاری بود

که سیل عشق تو همچون حَسَم زجای ربود^۶ (نظامی)

مرا هر گه خیال خال او درچشم تر گردد

به جای مردمک بنشیند و نور بصر گردد^۷ (نظامی)

« بوستان خیال» ین ترکیبی شعرلری نین آراسیندا گلن اوچ بئیت شعرین بیری خمسه ده موجوددور.

(بسم اله الرحمن الرحیم

هست کلید گنج در حکیم)

آما ۲ بیتی چاپ اولان دیوان نظامی لرده ده درج اولونماییب. گؤرونور کی هله ده گنجلی نظامینین شعرلری تام توپلانمایب. هم بیرینجی بئیت هم ایکینجی بئیت ترکیب اولونان بئیتلرین ایلک بئیتینی (مطلعی) تشکیل ائدیر. و گؤرونور کی ابدال رومی نظامی گنجوی یه چوخ احتراملایناشیر و بئیتلرینی شعیرلرین ایلکینده یئرلشدیریر. دیوان « شیخ نظامی» نین کاتبی «بکتاش قلی ابدال رومی» اولسا طبیعی کی اوندا گؤرونن مهارتله تورکجه «دیوان شیخ نظامی» نی اعتبارلی قایناقلاردان کؤچوروب و شمسه سینده «دیوان شیخ نظامی» سؤزونو ایری خطب ایله قلمه آلیبیدیر.

سؤزو گئدن « دیوان شیخ نظامی » ده بعضی بئیتلر وار کی خدیویه نوسخه سینده یوخدور. ائله جه ده خدیویه نوسخه سینده ده اولان بعض شعر لر و بئیتلر ده وار کی، « دیوان شیخ نظامی » ده یوخدور. آیدین دیرکی، بو کاتبیلرین قصورلاریندان ایره لی گله بیلر هر ایکی نوسخه ده بعضی میصرعلرین مفهومو دا ال یازمالاردا فرقلی شکیلده گؤرونمکده دیر. «دیوان شیخ نظامی» ایله خدیویه نوسخه سینی توتوشدوردوقدا، هر ایکی نوسخه نین عینی نوسخه دن و یا بیر بیرینین اوزوندن کؤچورولدویونو قبول ائتمک دوزگون نظره گلمیر. بونا گؤره کی ، بعضی شعرلر بوتونلوکده یوخدور و بعضی شعرلرده ده فرقلی بئیتلر و یا قلمدن دوشن بئیتلر واردیر . بعضا ده بئیت لر شعیرین اولیندن آخیره گلیب و یا دا، آخیردن اوله گلیبیدیر. بو نتیجه یه چاتماق ممکن

^۵ همن قایناق: صفحه ۵۰

^۶ همن قایناق: صفحه ۱۳۹

^۷ همن قایناق: صفحه ۱۶۰

دورکی نوسخه لر اعتبارلی قاینقلاردان کؤچورولوبدور. یاخشی بیلیریک کی، ادبیات تاریخینده گنجه لی نظامی دن باشقا هئچ بیر تورک شاعیرینه « شیخ نظامی » لقبی وئريلمه میش و یازیلمامیشدیر. بوتون تذکیره چیلر و کلاسیک ادبیات تاریخی ایله مشغول اولان اوستادلار گنجه لی نظامی دن سونرا نظامی تخلص ائدن شاعیرلری باشقا کنیه و یا دوغما اولکه لرینین آدیله قئید ائتمشله.

تذکره لرده « شیخ نظامی » ایفاده سی

نظامی گنجوی نین یاشادیغی ایلرده یاشایان محمدعوفی ۶۱۸ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "الباب الاباب" آدی تذکره سینده نظامی گنجوی نی "الحکیم الکامل نظامی الکنجه ای" دئیم ایله قئید ائدیر. حمدالله مستوفی ۷۳۰ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "تاریخ گزیده" آدی اثرینده «نظامی گنجه» یازیر. جعفر بن محمد حسن جعفری ۸۵۰ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "تاریخ کبیر" آدی اثرینده «شیخ نظامی»، عبدالرحمان جامی ۸۸۱ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "نفحات الانس" آدی اثرینده «نظامی گنجه»، دولتشاه سمرقندی ۸۹۲ هجری قمری ده تالیف ائدیگی مشهور "تذکره الشعرا" سیندا اونو «شیخ عارف نظامی گنجوی" دئییه قلمه آلیر. حکیم شاه محمد بن مبارک قزوینی ۹۲۹ هجری قمری ده ترجمه ائدیگی مجالس النفایس کیتابیندا «شیخ نظامی» لقبینی یازمیش، صفویلر دؤورونون مشهور تاریخچیسی خوندمیر "حبیب السیر" کیتابیندا «شیخ نظامی» قئید ائدیر. تقی الدین محمد بن شرفالدین علی ۹۹۳ هجری قمری ده یازدیغی زیده الافکار اثرینده «شیخ نظامی» سؤزونو صراحتله یازمیشدیر. محمد عارف لقایی ۹۶۹ هجری قمری ده قلمه آدیغی "مجمع الفضلا" اثرینده «شیخ نظامی»، احمد رازی ۱۰۰۲ هیجری قمریده قلمه آدیغی "هفت اقلیم" کیتابیندا «شیخ نظامی»، ابولقاسم کازرونی ایسه "سلم لسموات" اثرینده «شیخ نظامی گنجه» قلمه آلمیشدی. محمد صادق ناظم تبریزی ۱۰۳۶ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "نظم گزیده" اثرینده «شیخ نظامی» قید ائتمیش، قادری ۱۰۴۹ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "سیر الاولیا" اثرینده «حضرت شیخ نظامی گنجوی» یازمیشدی. میر حسین دوست ۱۱۶۳ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "تذکره حسینی" اثرینده «شیخ نظامی» یازمیش، میر غلامعلی ۱۱۰۲ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "خزانه عامری" اثرینده «شیخ نظامی»، آذر بیگدیلی ۱۱۹۵ هجری قمری ده تالیف ائدیگی "آتشکده" تذکره سینده «شیخ نظامی»، عباسقلی آغا باکیخانوف مشهور "گلستان ارم" اثرینده «شیخ نظامی گنجه» قلمه آلمیشدی. و.....

بیز هئچ بیر تذکره و ادبیات تاریخینده نظامی گنجوی دن باشقا بیر آیری شاعیرین «شیخ نظامی» لقبيله قلمه آلیندیغینی تاپمادیق. اگر تاپان وارسا لطفا بیزه چاتدیرسین.

گورونور کی، دورد یوزدن چوخ کلاسیک شاعیرین مطلع بیت لرینین بیرلشدیريلمه مختلف شعر نوعیندن اولان تاییسز بیر مجموعه سی یارادان «بکناش قلی ابدال رومی» الیمیزده کی نوسخه ده اولان شعرلرین هامیسینی شیخ نظامی (نظامی گنجوی) دن بیلیمیش و استنساخ ائدیگی شعر مجموعه سینین شمسه سینده «دیوان شیخ نظامی» قئید ائتمیشدیر.

بورا دا ایستردیم محتواسی و ایچریسینده کتابت اولان شعرلریالیمیزده کی « دیوان شیخ نظامی » ایله اوست اوسته دوشن « خدیویه نوسخه سی » دئدییمیز میصر اؤلکه سینده ساخلانیلان « دیوان نظامی » باره سینده تدقیقاتچیلار طرفیندن یازیلان بعضی قئیدلر و علمی فیکیر لری خاطرلایتمیش اولام. بونا گؤره کی ، چوخ یؤنلرده بو نوسخه لرین هر هانسیسندان دانیشیریقسا، او بیرسینه دا شامل اولور. بورادا قئید ائتمک لازیم دیر کی، ۱۳۷ - ایل قاباق خدیویه کیتابخاناسیندا ساخلانیلان ال یازمالارا کاتالوق (فهرست) چاپ اولموشدو. فهرست « علم الادب الفارسی » آدیله هانسی واختسا " علی افندی حلمی بن سلطان الداغستانی " آدلی بیر نوسخه شوناس عالمین هیمتیله حاضرلانیب و ۱۳۰۶ هجری قمری ایلینده قاهره شهرینده " عثمانی " مطبعه سینده چاپ اولوبدور. فهرستین ۴۸۹-نجی صحیفه سینده اوخویوروق کی، ۱۸۶ نومره ایله ساخلانیلان بیر مجموعه ده ۶ کیتاب بیر جیلیدده یئرلشیر. نوسخه شوناسین یازدیغی فهرست ده او آلتی اثر بئله تانیلدیر: (۱) دیوان نظامی، (۲) دیوان هاتفی، (۳) دیوان مسعود، (۴) دیوان خاتمی، (۵) دیوان فتحی، (۶) مولیفی بللی اولمایان منظوم بیر رساله. مجموعه نین ایلیکنده یئرلشن «دیوان نظامی» حاقیندا فهرست ین مولیفی علی افندی حلمی بن سلطان الداغستانی بئله یازیب: «دیوان نظامی - تألیف المولی نظام الدین ابی محمد جمال الدین یوسف بن مؤیدالگنجوی الاویسی متوفی سنه ۵۹۷ اوله: یا اشرف البریه یا سیدالوری، الخ... به قلم تعلیق - به خط پیراحمد بن اسکندر. تم تحریره فی سنه ۹۲۳ و هو باللغه ترکیه!

"علی افندی حلمی بن سلطان الداغستانی" کسگین لیکله، سؤزو گئدن تورکجه «دیوان نظامی» ده اولان شعرلری " نظامی گنجوی " دن بیلیمیشدیر. آشاغادکی شکله دیقت ائتدیگده، اونون کاتالوقوندا اولان " دیوان نظامی " ماده سینده داییر وئردیگی معلوماتی بئله اؤیره نه بیلیریک قئید: (یوخاریدا قئید اولونان فهرست « علم الادب الفارسی » کیتابی ایندی ایران مجلس کیتابخاناسینین الیازمالار بؤلومونده ساخلانیلیر. همین کیتابین ۴۸۹ صحیفه نین کوپوسونو مرحوم اوستاد حائریند آلیب، دیوان نظامی نین بیرینجی چاپیندا درج ائتدیم.^۸

دئمک کاتالوقون ۴۸۶ صحیفه سینده وئرین معلومات ، بئله دیر :

(دیوان نظامی): تألیف المولی نظام الدین ابی محمد جمال الدین یوسف بن مؤیدالگنجوی الاویسی المتوفی سنه ۵۹۷ اوله یا اشرف البریه یا سیدالوری الخ (بقلم تعلیق) بخط پیراحمد بن اسکندر تم تحریره فی سنه ۹۲۳ و هو باللغه ترکیه

یوخاریدا گلن متنین چئویره یی بئله دیر:

" دیوان نظامی / تألیف ائدن: مولانا نظام الدین / محمد ین آتاسی / جمال الدین یوسف / مؤید اوغلو / گنجوی / اویسی / وفات تاریخی: ۵۹۷ جی ایل .

^۸: دیوان نظامی گنجوی (تورکجه یعنی تاپیلان) / ناشر اندیشه نو / چاپ اول - تهران ۱۳۸۲ / صفحه ۳

ایلکینده (دیوان ین) یا اشرف البریه یا سیدالوری / و الاخر / (نستعلیق خطی له) خطاط: پیر احمد اسکندر اوغلو / یازی تامام اولدو ۹۲۳ جی ایلینده / و تورک دیلینده دیر. "

۱۳۷ - ایل اؤنجه میصیره چاپ اولان بو کاتالوقدا وئرله معلومات اساسیندا، شعر لرین شاعیری آذربایجانین بؤیوک شاعیری «نظامی گنجوی» دن باشقا بیر کیمسه دئیلدیر. ۱۳۸۲ - جی ایلینده مشهور خدیویه نوسخه سی اوزره آراشدیرمالاریمی باشا چاتیریب ، اثر باره سینده باشقا عالیملریمیزین ده موناسیبتلریله بیرگه تهراندا " اندیشه نو " نشریاتی وسیله سیله چاپدان بوراخیلدیم. تانیمیش ادبیات عالیملریمیزدن؛ دوکتور حسین محمدزاده صدیق ، لوغت شوناس عالیم اسماعیل هادی ، دوکتور محمدرضا کریمی باغبان ، پوروفئسور دوکتور آزاده رستم او (باکی)، بیرینجی چاپ اوچون ایلکین باخیشلارینی یازدیلا. ^۹ . بیرینجی چاپدان سونرا، بیرچوخ ادبیات عالیملرینین ماراغینی قازاناراق، نشر ائتدیگیمیز دیوانین اوزهرینده چالیشان تدقیقاتچیلار دا اولدو. «دیوان نظامی» نین ایلکینجی چاپی ایسه تهران دا نشر پردیس طرفیندن ۱۳۹۱ گونش ایل « گنجه دن گلیرم» (اشعار ترکی نظامی گنجوی و نظامی قارامانی) عنوانیله چاپ اولدو. ^{۱۰} خدیویه نوسخه سینی علاوه گیریشلرله ایلکینجی چاپا حاضرلایان تانیمیش ادبیات خادیمی، شاعیر و یازیچی سعید موغانلی جنابلاری اولدو. نفیس شکیلده اوخوجولارا چاتدیریلان دیوانین ایلکینجی چاپیندا دوکتور حسین محمدزاده صدیق ، دوکتور نظامی خودیو (باکی) جنابلارینین دیوان حاقیندا علمی مئتدودلارا اساسلاناراق زنگین و دولغون آراشدیرمالاری دا بیرینجی چاپدا نشر اولان یازیلار علاوه اولوب چاپدان بوراخیلیدی.

خدیویه نوسخه سی نین تهران نشرینده ^{۱۱} یازدیگیمیز کیمی ، « دیوان شیخ نظامی» نین آراشدیرماسیندا بو نتیجه یه گلیب چاتیریق کی، هم میصیر پادشاهلیق کتابخاناسینین مسئولو « علی افندی بن سلطان الداغستانی» بیزیم الیمیزه گلیب چاتا بیلمه یه ن الیازمالارا اساسلاناراق خدیویه کتابخاناسیندا ساخلانیلان " دیوان نظامی " آدلی الیازمانی « نظامی گنجوی» دن بیلیمیش و مسئولو اولدوغو کتابخانایا حاضرلادیغی فهرستده «دیوان نظامی» نین تانیتدیرماسیندا بئله یازمیش: «دیوان نظامی - تألیف المولی نظام الدین ابی محمد جمال الدین یوسف بن مؤیدالگنجوی الاویسی متوفی سنه ۵۹۷ اوله: یا اشرف البریه یا سیدالوری، الخ... به قلم تعلیق - به خط پیر احمد بن اسکندر. تم تحریره فی سنه ۹۲۳ و هو باللغه التركیه! »

ایندی اوزه رینده چالیشدیگیم « دیوان شیخ نظامی» نین محریری « ابدال رومی» ده بیزه آیدین اولمایان قاینقلارا اساسلاناراق الیازمانین شمسه سینده ایری خط له یازیر : « دیوان شیخ نظامی ». همن دیواندا

^۹ : دیوان نظامی گنجوی (تورکجه یئنی تاپیلان) / ناشر اندیشه نو / چاپ اول - تهران ۱۳۸۲

^{۱۰} : نشر پردیس دانش / تهران ۱۳۹۱

^{۱۱} : علی افندی حلمی بن سلطان الداغستانی مجموعه نی بوتونلوکله نظامی گنجوی یه عایید بیلیمیش و قئیدلرینده باشقا ایضاحلار وئرمه میشدیر. حال بو کی مجموعه نی آراشدیردیقا، اونون ایکی نظامی یه عایید اولا بیلدیگی اورتایا چیخیر. قایناق: دیوان نظامی گنجوی (یئنی تاپیلان) نشر اندیشه نو ۱۳۸۲ چاپ اول

استنساخ اولان قصیده لری ایلك بؤلومده حؤرمتملی اوخوجولارا سونورام. یقین کی، گلجک هفته لرده غزللر و باشقا شعیر نوع لرینی آرديجیل مقاله لرله حضورونوزا چاتدیراجاغیق

سایغیلارلا: ائل اوغلو - ۱۴۰۰/۷/۱۴